

TUSSEN ONMACHT EN VRIJHEID

ACHT JONGE ACTEURS OVER EUROPA IN DE HERFST
DOOR CISKA HOET - FOTO'S: FRÉDERIQUE VANSTEENWEGEN

Nationalisme, economische crises, vluchtelingen en ondoorzichtige politieke structuren: het Europese continent lijkt in zijn voegen te kraken. In de voorstelling *Europa in de herfst* buigen acht jonge acteurs en theatermakers zich over de staat van het oude continent onder regie van Piet Arfeuille. Met Sophocles als uitgangspunt onderzoeken ze wat thema's als verzet, wraak, (on)schuld, angst, vrijheid en empathie vandaag kunnen betekenen.

Piet Arfeuille ging voor *Europa in de herfst* specifiek op zoek naar acht jonge makers met maatschappelijk engagement of een scherpe blik op de wereld. In het jaar dat Malpertuis 50 jaar bestaat, krijgen zij het voortouw in deze politieke voorstelling. Een interview met Soufiane Chilah, Dries De Sutter, Elien Hanselaer, Gorges Ocloo, Lauranne Paulissen, Joren Seldeslachts, Timo Sterckx en Loes Swaenepoel.

EUROPA ALS EYE OPENER

De ploeg heeft er net twee weken tekstlezing opzitten. Sophocles' Thebaanse cyclus - Oedipus, Oedipus in Kolonos - en Antigone - passeerden de revue. De tafel in het midden van de repetitieruimte ligt vol boeken, laptops en schrijfgierief. Hoe de voorstelling er precies zal uitzien, weten ze in dit stadium nog niet. Wel is duidelijk dat er al gretig van gedachten gewisseld werd. **Lauranne:** "Ik leer letterlijk elke dag bij. We zijn het er ook allemaal over eens dat dit de onderwerpen zijn die er vandaag toe doen."

In de groep heerst een gedeelde verbazing over het feit dat de meeste burgers – zichzelf inclusief – zo weinig weten over de Europese politiek. "We hebben hier een uiteenzetting gekregen over hoe de EU werkt," vertelt Elien. "Ik kon alleen maar vaststellen dat ik er bitter weinig over weet. Terwijl ik op zich zeker geïnteresseerd ben. Heel straf."

Gorges: "Ik ben zelf erg geïntrigeerd door die instellingen. De EU beslist van alles voor ons maar we gaan daar nauwelijks over in gesprek. Dat is toch gek?" **Joren:** "Dat Europese project is zo ondoorzichtig en complex, je hebt er als burger geen

idee van welke instelling waarvoor bevoegd is. Het lijkt wel een absurde wolk van mannen in maatpak die het zelf ook allemaal niet meer weten." **Gorges:** "Met onze boosheid over die onwetendheid gaan we hier ondermeer aan de slag."

VERDWALEN IN ONWETENDHEID

Een aantal jonge makers merkt schuldbewust op dat ze zelf nooit op zoek gegaan zijn naar informatie over de Europese beslissingsstructuren. Gorges wijst naar een boek van Geert Mak dat op tafel ligt. "Zoals Timo die al die boeken leest. Dat lukt mij niet." **Timo:** "Ik moet dat boek over de vorige eeuw lezen om te begrijpen waarom we vandaag staan waar we staan."

Soufiane: "Ik geloof niet dat onwetendheid perse een bron is van kwaad. Het is niet altijd erg om te verdwalen in het niet weten. Ik vind het veel gevaarlijker als mensen van zichzelf denken dat ze het weten. Vanuit het niet weten kan je

juist leren en het samen uitzoeken. En dat zijn we hier nu aan het doen."

Timo: "Voor mij hangen de kwesties die we hier bespreken ook samen met burgerschap. Je hebt de plicht om je te informeren. Je moet jezelf de vraag stellen hoe het komt dat we hier staan en waarom de wereld is wat ze is." Loes knikt: "Inderdaad. Het gaat om systemen die door mensen zijn uitgevonden en door mensen gehanteerd worden. En aangezien wij met de gevolgen leven, is het ook aan ons om die systemen beter te maken."

VERANTWOORDELIJK VOOR DE WERELD

Dat brengt het gezelschap bij de vraag tot hoe ver hun verantwoordelijkheid reikt voor de staat van de wereld. Uit hun antwoorden klinkt zowel vurig verzet als machteloosheid. **Elien:** "Ik zou zelf ook wel revolutionair willen zijn. Daarmee bedoel ik dat ik moedig wil zijn.

v.l.n.r. Timo Sterckx, Soufiane Chilah, Joren Seldeslachts en Dries De Sutter

Gorges Ocloo en Loes Swaenepoel

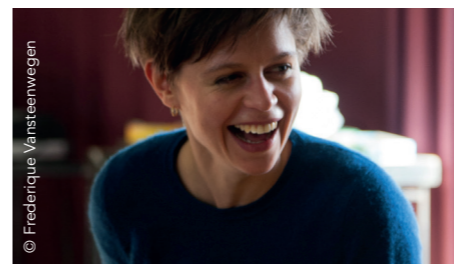

Lauranne Paulissen

Mijn grootouders deden tijdens de Tweede Wereldoorlog als kleine garnalen vuil werk voor het verzet. Ik vraag me vaak af of ik dat ook zou durven. Ik merk nu al dat ik minder radicaal ben dan vroeger en dat ik bezig ben met eigenbelang en de consequenties van mijn beslissingen. Nochtans vind ik eigenlijk dat ik mijn eigen leven ook op het spel zou moeten zetten."

Dries: "Het punt is dat we te bang zijn om zelf uit de boot te vallen om onze verantwoordelijkheid te nemen ten aanzien van anderen. Als ik heel eerlijk ben, weet ik ook niet of ik altijd mijn stem zal verheffen." **Elien:** "En toch vind ik het belangrijk dat we ons leven zo inrichten dat we een verschil kunnen maken."

Als Dries vervolgens vraagt wat ze dan zelf concreet doet, vertelt Elien dat ze sinds kort kiest voor zero waste. "Ik doe er alles aan om zo weinig mogelijk afval te produceren. En daarnaast wil ik niet huren van private land owners. Ik wil geen geld geven aan mensen die veel eigendommen hebben. Geld komt altijd bij dezelfde terecht. Ik heb dus al gekraakt, op een boot geleefd en met vrienden samengewoond."

Elien Hanselaer

Timo is om soortgelijke redenen vegetariër. "Maar ik merk dat mijn leeftijdsgenoten nauwelijks bezig zijn met die problematiek. Ik word als groene jongen gezien en bijna scheef bekeken omdat ik de verwarming bewust niet te hoog zet. Nochtans zou iedereen hier vandaag mee bezig moeten zijn."

VERLANGEN NAAR VRIJHEID

Als de groep de vraag krijgt wanneer ze zich vrij voelen, blijft het even stil aan tafel. Soufiane bijt de spits af: "Ik ervaar vrijheid als ik kan doen wat ik wil wanneer ik het wil en als ik tijd heb. Gelukkig biedt mijn job veel vrijheid. Onvrij ben ik vanaf het moment dat ik in een keurslijf zit waarbinnen ik dingen moet doen omdat ze nu eenmaal moeten. En mijn vrijheid stopt ook waar ik anderen kwets."

Loes: "Ik associeer vrijheid met een wild paard dat galoppeert door een groot niet-afgebakend veld. Zo'n vrijheid ervaar ik nooit. Ik voel me op bepaalde punten wel vrij, binnen wat ik mag doen bijvoorbeeld, maar er zijn altijd sociale codes die me beperken. Ik zit met andere woorden voortdurend in een wisselwerking tussen vrij en onvrij."

Soufiane: "Een andere manier om vrijheid te ervaren, is je angsten omarmen. De dingen waar je spontaan van wegloopt in de ogen kijken. Ik vind het achteraf altijd heel aangenaam als ik bijvoorbeeld toch op dat podium ben gaan staan terwijl ik me er vooraf niet comfortabel bij voelde."

Timo: "Er bestaat fysieke en geestelijke vrijheid.

Wat de vrijheid van denken betreft, bevinden we ons op één van de betere plekken in de wereld. Bovendien zit ik ook nog eens in één van de beste posities: ik ben wit, West-Europeaan, rijk, hetero en man. Al die dingen dragen bij tot mijn vrijheid. Maar daarmee komt er ook een verantwoordelijkheid mijn leven binnen."

Na het interview neemt de groep een korte pauze voordat ze aan het laatste deel van de werkdag beginnen. Sommigen gaan een luchtje scheppen, anderen trekken naar het koffie-apparaat of trappen tegen een balletje. Buiten zet de schemer in. Door de gang weerklinkt een bulderlach. Soms is Europa ook gewoon een warm nest.

tekstbewerking en regie Piet Arfeuille
naar Sophocles

cast Soufiane Chilah, Dries De Sutter,
Elien Hanselaer, Gorges Ocloo, Lauranne
Paulissen, Joren Seldeslachts, Timo Sterckx
en Loes Swaenepoel
dramaturgie Klaas Tindemans
vormgeving Amber Vandenhoeck
licht Mark Van Denesse
kostuums Lieve Pynoo

reserveren: tickets.malpertuis.be

vanaf 23 januari 2018 op tournee
in Vlaanderen en Nederland
voor speellijst: www.malpertuis.be